

# הלכות ספה סימן תרכט

ד משנה שם ט"ז (בשפודין של עץ טרי, ודיו מיני מסכות קבר נזכר לעיל אף שאינו קל) ה מיקרא דרב אמי שם ו מיקרא דרב יוחנן שם וקפודש הר"ף והראש והתקנים בפרק ה ח התקנים שם מהירושלמי \* (פרש תרב הספיד מפני שאין צורתן עומדת וקאלו אינם מגדולי ארון) ט משנה שם י"ט ובאוקמא דרב פפא כ וכתנא קמא ורבי ישמעאל ורבי יוסי ורבי דוסא בבריתא. הר"ף והתקנים בפרק ה

(א) וְכַל הַפְּלִים, אִין מְסַכְכִין בְּהֶם, וְאֶפְלוּ אִם נִשְׁכְּרוּ (ח) שְׁלֵא נִשְׁאָר בְּהֶם שְׁעוֹר קַבְּלַת טְמָאָה: ג יִסְכְּכָה (ג) [ג] (ט) בְּחֻצִים שְׁאִין לָהֶם בֵּית-קַבּוּל (י) כְּשֶׁרָה, וְיִשֵּׁשׁ בְּהֶם בֵּית-קַבּוּל פְּסוּלָה: ד יִסְכְּכָה בְּפִשְׁתָּן, (יא) כְּשֵׁלֵא נִדְק וְלֹא נִפְץ כְּשֶׁרָה, דְּעֵץ בְּעֵלְמָא הוּא, אֲכַל אִם נִדְק וְנִפְץ (ז) (ב) פְּסוּלָה: ה הַבְּחֻבְּלִים (יג) שֶׁל פִּשְׁתָּן \* פְּסוּלָה, שֶׁל גְּמִי וְשֶׁל סִיב כְּשֶׁרָה: ו טְבִמְחֻצְלַת שֶׁל קָנִים וְקֵשׁ וְשִׁפְהָ וְגָמִי, בֵּין שְׁהִיא חֲלָקָה שְׁהִיא רְאוּיָה לְשִׁכְבָּה, בֵּין שְׁאִינָה חֲלָקָה (יד) שְׁאִינָה

## באר היטב

(א) טְמָאָה. אֶפְלוּ מִיֵּד שֶׁמְקַבֵּל טְמָאָה מִדְּבַנְךָ, ט"ז: (ב) שְׁפוּדִין. כִּתב ב"י: הֵינּוּ שֶׁל עֵץ, דְּאֵלוּ שֶׁל מִסְכּוֹת תַּפְרוֹךְ לֵה מְשׁוּם דְּאִין גְּדוּלוֹ מִן הָאָרֶץ. וְהַמ"א כִּתב דְּזָקָא שֶׁל מִסְכּוֹת אֲבָל שֶׁל עֵץ אִין מְקַבְּלִין טְמָאָה אֶפְלוּ מִדְּבַנְךָ דְּפִשׁוּטֵי כְּלִי'עַץ נִינְהוּ, ע"ש. וְעַן יִדְ-אֶהְרֹן: (ג) בְּחֻצִים. וְאִם הִיֵּד פֶּעַם א' כְּבָרְנָל פְּסוּלִים אַע"פ שֶׁנִּשְׁטְלוּ אַח"כּ, ב"ח. וְקָנִים אַע"פ שִׁישׁ לָהֶם בֵּית-קַבּוּל כְּשֶׁרִים בֵּין שְׁלֵא נִעֲשׂוּ לְקַבְּלָהּ וְה"ה מִרְבֵּב, אַחֲרוּנִים. וְכִתב הַמ"א כִּס"ק יא: וְדַע, דְּכָל כְּלִי'עַץ הַרְחֵב קָצַת וְרָאִי לְהַנִּיחַ עָלָיו דְּבַר, מְקַבֵּל טְמָאָה דְּנִמִּי לְבֵית-קַבּוּל, וְא"כ אִין לְהַנִּיחַ מִרָא וּמְגַרְפָּה עַל הַסֶּפֶה אֶפְלוּ נִשְׁכְּרָה, כֵּע"ל. וְט"ז כִּתב שֶׁם דְּאִין לְהַנִּיחַ לְמַעַל מִן הַסֶּפֶה בְּאִוִיר וְכ"ש בַּסֶּפֶה עֲצָמוּ שׁוֹם קָלִי וְאֶפְלוּ שְׁבִירֵי-קָלִי, ע"ש. וְעַן יִדְ-אֶהְרֹן: (ד) פְּסוּלָה. שְׁנִשְׁמִית צוּרְתָהּ וְהָיָה כְּאֵלוּ אֵינוֹ גְּדוּלֵי קַרְקַע, וּלְפ"ז אֶפְלוּ בְּצִמְרָאן וְנִבְנוּס שְׁאִין

## משנה ברורה

קַרְקַע מִמַּשֵּׁשׁ: (ב) (ח) שְׁפוּדִין. שֶׁל מִסְכּוֹת, אֲכַל שֶׁל עֵץ אִין מְקַבְּלִין טְמָאָה אֶפְלוּ מִדְּבַנְךָ, כִּמוֹ חֻצִים וְדָרִים דְּסַעֲרִי ג, דְּפִשׁוּטֵי כְּלִי'עַץ נִינְהוּ וְיִמְתֵר לְסַפֵּךְ בְּהֶן, אִם-כֵּן דְּמִרְי בְּשֶׁל מִסְכּוֹת, הוּא מְשֻׁנָּה שְׁאִינָה צְרִיכָה, דְּהֵא בְּלֹא הִכִּי אִין מְסַכְכִין דְּהֵא אֵינוֹ צוֹמַח מִן הָאָרֶץ? [מגן-אברהם]. (ג) וְהַאֲחֻרוּנִים יִשְׁבּוּ קִשְׁתוֹ, דְּמִרְי בְּשֶׁל עֵץ וּבְקֻאשֵׁי הַשְּׁפוּדִין יֵשׁ קָצַת בְּרִנָּל, וְכִי הֵיא גּוֹנָא גַם הֵעַץ מְקַבֵּל טְמָאָה עַל-יְדֵי הַכְּרָנָל שְׁכָרְשׁוֹ, אֲכֹן בֵּין דְּעַקֵר הַסֶּפֶךְ הוּא מִן הַשְּׁפוּד שֶׁהוּא שֶׁל עֵץ שֶׁהוּא צוֹמַח מִן הָאָרֶץ, וְאִין צְרִיךְ לְכַרְנָל לְצַרְף הַסֶּפֶךְ, תְּהֵא אֲמִינָא דְּמִתָּר לְסַפֵּךְ בּוֹ, קָא מְשַׁמַּע לֵן דְּפִסּוּל הוּאִיל וּמְקַבֵּל טְמָאָה עַל-יְדֵי הַכְּרָנָל: (ו) וְאִרוּכּוֹת הַמַּשֵּׁה. אֶפְלוּ הֵם שֶׁל עֵץ, (ג) וְאֵף שְׁאִינֵן מִשֵּׁה שֶׁלְמָה פְּסוּלִין לְסַפֵּךְ, הוּאִיל דְּמִסְכָּה שֶׁלְמָה קִאֲחוּ: (ז) וְכָל הַפְּלִים. אֶפְלוּ מִיֵּד מְקַבֵּל טְמָאָה (ד) כִּן מִדְּבַנְךָ: (ח) שְׁלֵא נִשְׁאָר בְּהֶן שְׁעוֹר וְכו'. בֵּין שֶׁפִּעַם אֲתַתָּה הִיֵּד רְאוּיִין לְקַבְּלַת טְמָאָה, גְּזוּרָה בְּהֶן כְּחֻמֵּי לְסַפֵּךְ בְּהֶן לְעוֹלָם. אֲכֹן אוֹתוֹן הַפְּלִים שֶׁאֶפְלוּ בְּשַׁלְמִיתוֹן לֹא הִיֵּד מְקַבְּלִין טְמָאָה אֲלֵא מִדְּבַנְךָ, (ה) אִם נִשְׁכְּרוּ מִתָּר לְסַפֵּךְ בְּהֶן: ג (ט) בְּחֻצִים שְׁאִין לָהֶם בֵּית-קַבּוּל. דְּפִשׁוּטֵי כְּלִי'עַץ אִין מְקַבְּלִין טְמָאָה: (י) כְּשֶׁרָה. וְאִם הִיֵּד פֶּעַם אַחַת בְּכָרְנָל (ו) פְּסוּלִים אֶף-עַל-פִּי שְׁנִשְׁלֵו אַחֲרָפּוֹ, דְּכִינֵן דְּפִעַם אַחַת הִיֵּד רְאוּיִים לְקַבֵּל טְמָאָה נִשְׁאָר שֶׁם פְּסוּל עָלֵיהֶם, וְכִנ"ל בְּסַעֲרִי ב. (ו) קָנִים הַנְּכַרְבִּים חֲלוּלִים, אֶף-עַל-פִּי שִׁישׁ לָהֶן בֵּית-קַבּוּל אִין מְקַבְּלִין טְמָאָה לְפִי שְׁלֵא נִעֲשׂוּ לְקַבְּלָהּ, לְפִיכֵן מִתָּר לְסַפֵּךְ בְּהֶם, וְכֵן מִתָּר לְסַפֵּךְ (ס) בְּצוּזוֹר, לְפִי שְׁלֵא נִעֲשׂוּ לְקַבְּלָהּ. (ט) וְכָל כְּלִי'עַץ הַרְחֵב קָצַת וְרָאִי לְהַנִּיחַ עָלָיו דְּבַר, מְקַבֵּל טְמָאָה (י) מִדְּבַנְךָ, דְּנִמִּי לְבֵית-קַבּוּל. וּלְפִי זֶה

## שער השני

(ג) קָרְבַּן נִתְּנָל וּמִחֲצִיתֵי-הַשֶּׁקֶל, אֲכַל לְעֵצִים דִּינוֹ שֶׁל הַמְּגֻנְאֲרָהֶם מוּדִים, וְכֵן מִכֶּחֶם מִב"ח וְהַגְּרָא. אֲכֹן בְּאֵלֵיהֶם רַבָּה וְהָיָה מִגְּדִים מְצַדִּידִים דְּאֶפְשֵׁר דְּטָמָא מִדְּבַנְךָ מְשַׁעֵם דְּהוּא תַּשְׁמִישׁ אֲדָם וְתַשְׁמִישׁ מִשְׁמִשׁוֹ, בְּאוּלֵי שְׁמִינִי עָלָיו אֲכַל לְעוֹלֹת וְגַם תּוֹחֵב לְפַעֲמִים בְּרֹאשׁוֹ (עֲלִי) [נָלִין] שִׁישׁ בּוֹ שֶׁקֶן, עַן שֶׁם: (ג) (א) ר"ן, וּמִשְׁמַע שֶׁם דְּפִסּוּלִים רַק מִדְּבַנְךָ, וְכֵן מוֹכַח בְּמִנְחָה: (ד) אַחֲרוּנִים: (ה) פְּרִי-מִגְדִים וּבְכַוִּי'עַקֵּב: (ו) ב"ח: (ז) בֵּית-יוֹסֵף בְּשֶׁם הַרְאִישׁ: (ח) וְעַן בֵּית-הַדְּעָה סִימֵן רַא עֲשִׂי לֵן דְּאִם חֲזַק בְּמִרְבּוֹ גָּמָא לְקַבֵּל צוּרוֹת מְקַבֵּל טְמָאָה, וְלִעֲנַן שְׁעוֹר גְּדֵל הַמֶּקֶף יֵשׁ חֲלוּקֵי בֵין עֵץ לְחֶרֶט, עַן שֶׁם נִמְחַד"ש: (ט) מְגֻנְאֲרָהֶם בְּשֶׁם הַתּוֹסּוֹפוֹת: (י) כֵּן מוֹכַח שֶׁם בְּחוֹסְפוֹת וּבְכוּרֵי יַעֲקֹב: (יא) פּוֹסְקִים: (יב) לְחִס-מִשְׁנֵה אוֹלֵתָה רַבָּה: (יג) אֵלֵיהֶם רַבָּה, דְּשֵׁלֵא בְּמָקוֹם הַחֶסֶק אֶפְלוּ בְּנִשְׁרוֹ לְחַדוֹ אִין לְהִקְלֵל. וְהֵנָּה הַבִּיחַ הַבֵּיא זֶה בְּשֶׁם רִיא"ז שֶׁחֲמִירוֹ, וְאֵנָּה מְצַנְנו רְאִינוֹ גַם בְּהַלְבוֹת שֶׁל ר"י אֲבָרְיָאוֹת וּבְעִשׂוֹר שֶׁחֲמִירוֹ בְּהִדְנָא אֵף בְּהֵן, וְכֵן בְּשִׁבְלֵי-הַלֵּקֵט הַעֲמִיק לְשׁוֹן הַגְּבֵרָא וְסִים עַל זֶה: וְכִינֵן דְּסַפְקָא הוּא אֲזִילֵנָּה לְחִמְרָא, וּמִשְׁמַע דְּמִחְמִיר בְּכָל גּוּנֵי. וְהַגְּרָא דְּכִתב דְּכָל הַפּוֹסְקִים הַקְּלוּ בְּהֵן, לֹא הֵיֵד לְפָנָיו כֵּל אֵלוֹ הַפּוֹסְקִים (פִּי בְּמִיֵּו לֹא נִדְפְּסוּ). וּבְגֵדֵךְ וְלֹא נִפְץ צְרִיף עִינֵן אִם יֵשׁ לְהִקְלֵל אֵף בְּמָקוֹם הַחֶסֶק, אַחֲרֵי דְּמִתְרִי"ף וְהַמְּכִיבִים אִין לְגוֹ שֶׁם וְרָאִה שְׁמִקְלִין בְּהֵן (פִּי לֹא מְצִינוּ מִי שְׁמִקְלֵט בְּהֵן בְּהִדְנָא פִּי אִם הַרִיט"ב"א לְבַדוֹ), וְגַם בְּאֵלֵיהֶם רַבָּה נִשְׁאָר בְּהֵן בְּצִרְיִן עִינֵן, וְיֵשׁ לְהַנִּיחַ בְּהֵן כְּדַעַת הַפְּרִימִיגְדִים וְלִכְתַּחֲתָלָה אִין לְסַפֵּךְ בְּגֵדֵךְ וְלֹא נִפְץ, וְהִיכָא דְּלִית לֵהּ פִּי אִם זֶה לֹא מִרְי דְּכִשְׁר: (יד) זֶהוּ לְדַעַת הַרִי"ף וְהַמְּכִיבִים וְהַרְאִישׁ דְּפִסְקוֹ הַכְּבֵיא לְקָלָא, מִה שְׁאִין כֵּן לְדַעַת מִרְי וְהַסְטוֹר וְהַרִי"ף אֲבָרְיָאוֹת וְשִׁבְלֵי-הַלֵּקֵט וְהַרְאִישׁ הוּא מְדֹאֲרִיתָא: (טו) נְכִיבִי"ד: (טז) נְכִיבִי"ד: (יז) מְגֻנְאֲרָהֶם לְדַעַת הַרְאִישׁ: (יח) הַתּוֹסּוֹפוֹת וְר"ן: (יט) אַחֲרוּנִים לְדַעַת זו: (כ) נְכִיבִי"ד אֶף אִם מְהַלְבוֹת פְּלִים לְהַלְכֵי ב. וְלְדַעַת רַש"י בְּדָף סו, דְּעוֹלָא בִּלְטָא טְמָא וְתוֹסּוֹפוֹת אֲכַל אִם נִשְׁוֹ וְאֲחֻרֵי-קָל וְלִעֲנַן אוֹתוֹן, הוּא בְּכָלל אֲרִיג, עַן שֶׁם, וּמִן הַחוּדֵן אִין מְסַכְכִין בְּהֶן: (כא) מְגֻנְאֲרָהֶם בְּשֶׁם הַמְּגִידֵי-מִשְׁנֵה: (כב) הַגְּרָא: (כג) מְאֻמְרִי-דְּרִיבִי:

## שערי תשובה

[ג] מְחֻצִים. עַכֵּה"ט. וְעַן שְׁבִירֵי ח"א סִימֵן לֵן לְשִׁב סְחִירַת הַתְּקִיבִים מִקָּאן לָהּ טְמָאָה פְּלִים שֶׁפִּסַּף שְׁאִינוֹ בֵּית-קַבּוּל, וְיִשׁ מִה שְׁמִרְי, וּבְאֵמַת שְׁכָבֵר עֲמֵד בְּהַשְׁבִּיחַ הַרְשִׁיבָא סִימֵן קִנְהוּ, וְשׁוֹב וְרֹאֵי מִבְּרִי שֶׁהִבִּיא הַרְשִׁיבָא וְכִתב בְּשֶׁם בְּקֻרְיֵי-סַפֵּר לְהַפְּשִׁיט עֲמֵד ע"ז וְכִתב דְּפִי עָלֵי לְשִׁב כְּמִשׁ בְּרֹאשׁוֹ לְעִינֵין דָּף נ.ג. ע"ש. וְכִתב הַר"ר לֵקוּשִׁי מְהִירָל שְׂרָאָה עַל הַסֶּפֶה מִנַּח עֵץ וּבְרֹאשׁוֹ מִחֶסֶק בְּרִנָּל וְעוֹנֵה לְהַסִּירוֹ דְּשִׁכְרָה לֵי הוּא וְשִׁמָּא נִטְמָא, ע"ש. וּמִשׁ וְנִטְמָא לֹא בְּרֹקָא דְּלֹא בְּנִטְמָא טְלֵא, אֲלֵא בֵּין שִׁנְהֵי רְאִי לְטַמְאָה וְנִתְמָה מְלִוּתוֹ מְשָׁר לְסַפֵּךְ שׁוֹב אִין חֲלוּר וְנִטְמָא, כְּמִשׁ בְּכּוּשׁוֹ, וְעַן כְּפִי"מ בְּהֵן:

דְּנִמִּי לְבֵית-קַבּוּל, וְא"כ אִין לְהַנִּיחַ מִרָא וּמְגַרְפָּה עַל הַסֶּפֶה אֶפְלוּ נִשְׁכְּרָה, כֵּע"ל. וְט"ז כִּתב שֶׁם דְּאִין לְהַנִּיחַ לְמַעַל מִן הַסֶּפֶה בְּאִוִיר וְכ"ש בַּסֶּפֶה עֲצָמוּ שׁוֹם קָלִי וְאֶפְלוּ שְׁבִירֵי-קָלִי, ע"ש. וְעַן יִדְ-אֶהְרֹן: (ד) פְּסוּלָה. שְׁנִשְׁמִית צוּרְתָהּ וְהָיָה כְּאֵלוּ אֵינוֹ גְּדוּלֵי קַרְקַע, וּלְפ"ז אֶפְלוּ בְּצִמְרָאן וְנִבְנוּס שְׁאִין

# הַלְבוּת סִמָּה סִימָן תַּרְכָּמָה

## ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק טז]

תְּקָמָא עוֹמְדָת לְשִׁיכָה וּמְקַבְּלַת טְמָאָה<sup>8</sup>.

אכן, לגבי סכך הנקרא 'קיינעס', שאינו עשוי מנסרי עץ אלא מקנים, וכן לגבי מחצלת העשויה מענפים, כתב הגרי"ש אלישיב (שם סי' טב) שכשרים הם לסיכוך, ובטעם החילוק ביאר (אשרי האיש שם) שהרי אין עושים מקנים תקרת בית, מה שאין כן מנסרים.

[שעה"צ ס"ק לב]

שְׂמָא נִשְׁתַּקְּשׁוּ בְּהָן לְשִׁיכָה<sup>11</sup>.

11 אך אם השתמשו במחצלת של אדם (העומדת לסיכוך) לשכיבה בלא דעתו, כתב בספר מקראי קודש (סוכות ח"א סי' טז) שלא נעשתה על ידי כך ככלי המקבל טומאה, כיון שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו.

[משנ"ב ס"ק כב]

אינו פוסל בְּאֶמְצַע פְּחוֹת מְאָרְבָּעָה טְפָחִים<sup>12</sup> וכו', דְּמִי לְבֵית קְבוּלָה<sup>13</sup> וכו', וְאֶפְשָׁר דְּלִישׁ לְנוּ לְהַחְמִיר שְׁלֵא לְהַעֲמִיד בְּדָבָר הַמְקַבֵּל טְמָאָה<sup>14</sup> שְׂמָא יְבוֹא לְסַכָּךְ בּוֹ<sup>15</sup> וכו', מְשׁוּם דְּלֵא שְׂכִיחַ שְׁסִיפָךָ בְּהַסָּמָה<sup>16</sup> וכו', אֲכָן בְּדִיעְבְּד<sup>17</sup> או שְׁאֵין לוֹ שְׁאָר דְּבָרִים, קְמָא לְן דְּפִתְרַי לְהַעֲמִיד הַסָּכָךְ בְּדָבָר הַמְקַבֵּל טְמָאָה<sup>18</sup>.

12 ואף שאין מצוי שיהיה בטולם רוחב ארבעה טפחים במקום אחד, כתב החו"א (איו"ח סי' קמג ס"ק א) שיתכן שמדובר כשמוניח את הסולם בסמוך לסכך פסול המשלימו לרוחב ארבעה טפחים, או באופן שכל ירך של הסולם היא ברוחב שני טפחים, והאוויר שבין שתיהן הוא פחות משלשה טפחים.

13 והעיר החו"א (שם), שלכאורה אין הנקבים בירכי הסולם משמשים כבית קיבול לשליבות, שהרי אף אם היו הנקבים מפולשים מעבר לעבר היו השליבות עומדות כהוגן, ולכן לא משום שהנקבים סגורים מצד אחד הם מקבלים את השליבות, ונקבים מפולשים מובאר בשעה"צ (ס"ק מ) שהסולם אינו נחשב כבית קיבול, ומה בכך שהנקבים אינם מפולשים ויש גב לירכיים והרי על כל פנים השליבות אינן צריכות לבית קיבול זה. ותירץ, שכיון שלמעשה יש לירכיים גב נחשב כבית קיבול, ובפרט שלפעמים מטלטלים את הסולם על צידו, ואז השליבות מאונכות ונשענות על גב הירכיים.

14 אכן, אם הסכך עומד אף בלא הדבר המקבל טומאה, ולא נתנו את המעמיד שם אלא לתוספת חיזוק, כתב החו"א (שם ס"ק ב ד"ה ולכן, וראה גם ארחות רבנו ח"ב עמ' רטו) שאין בכך חיסרון [לענין 'מעמיד דמעמיד', ומסתבר שהוא הדין לענין המעמיד של הסכך עצמו, שהרי מובאר בחו"א שם שאין חילוק ביניהם], וכשרה הסוכה לכתחילה. אכן, דעת הגרי"ש קרליץ (חוט שני סוכות עמ' ריב) שאין זה אלא באופן שהמעמיד הכשר לסיכוך הונח לפני המעמיד שפסול, מפני שהמעמיד שהונח ראשון נחשב עיקר המעמיד. מאידך, דעת הגרי"ש וואזנר (קובץ מבית לוי ח"ד עמ' כג) שהנחת מעמיד הכשר לסיכוך לאחר שכבר הונח מעמיד הפסול לסיכוך, מועילה להכשיר את הסכך לכתחילה.

ואם באחת מפינות הסוכה עומד קנה [או דופן] שאינו מגיע לסכך, והניחו על גביו דבר המקבל טומאה שמוציא את הסכך כדי להחזיקו בגובה שלא יושפל בפינה זו, הסתפק הגרי"ש קניבסקי (קהלות יעקב סוכה סי' יז אות א) אם נחשב הדבר כמעמיד, כיון שהסכך היה עומד אף בלא הדבר הפסול לסיכוך, ולא ניתן שם אלא למטרת הגבהה בלבד.

ולענין הדבקות קצה הסכך בדבק כדי להעמידו, כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"ט סי' קלז) שמותר מן הדין, שאף על פי שהדבק פסול לסיכוך מ"מ אין הוא נחשב כמעמיד, משום שאינו ניכר והוא בטל

8 ומחצלת שנעשתה לשם שכיבה, אך לא נגמרה מלאכתה, כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ד סי' קי) שאם יגמרו את מלאכתה לשם סיכוך, נחשב הדבר כשינוי מעשה, ומותר לסכך בה.

ומחצלת שעשויה כדי לעמוד עליה, כגון מחצלת שלפני המיטה, כתב בספר מקראי קודש (סוכות ח"א סי' טז) שלכאורה מקבלת טומאת מדרס, ופסולה לסיכוך [מדרבנן, כמבואר בפמ"ג (משב"ז ס"ק א) לענין דבר הטמא טומאת מדרס].

ואף מחצלת שאינה ראויה לשכיבה אלא רק לכרוך בה סחורה, כתבו הערוך השלחן (סי"ג) והמקראי קודש (שם) שנחשבת ככלי קיבול, ומקבלת טומאה, ולפיכך פסולה לסיכוך.

[משנ"ב ס"ק יח]

הַיִּי כְּאֵלּוּ עֲשָׂאָהּ בְּעֶצְמוֹ לְשִׁיכָה<sup>9</sup> וכו', גַּם־כֵּן אֵין מְסַכְּכִין בְּסֵם<sup>10</sup>.

9 ואם במקום שמייצרים את המחצלת היא מיועדת לשכיבה [כגון בארצות המזרח], אך במקום בו מסככים בה אין משתמשים בה אלא לסיכוך, דעת הגרי"ש קרליץ (חוט שני סוכות עמ' ריד) שמי"מ פסולה היא לסיכוך, והוסיף שאף אם רובא דרובא של המחצלות בעולם אינן עשויות לשכיבה, יש לחוש שמא המחצלת שקנה נעשתה במקום שעושים אותה לשכיבה.

10 ומחצלת העשויה מנסרי עץ 'דיקט' דקים ארוגים זה לזה על ידי חוטים, כתב הגרי"ש אלישיב (קובץ תשובות ח"א סי' סג) שאף אם אינה עשויה לשכיבה אלא לסיכוך, מ"מ יש חשש בסיכוך בה מחמת שאף שאין הנסרים עבים היא דומה לנסר רחב ארבעה טפחים, מפני שמונחים בסמיכות זה לזה בקביעות, ומבואר במג"א (סי' תרכ"ו ס"ק ו וסי' תרלב ס"ק א) שנסרים המונחים בסמיכות וקבועים יחד במסמרים נחשבים כנסר רחב ארבעה טפחים, הפסול לסיכוך, כמבואר בשו"ע להלן (סי"ח), ומה שנכנסים גשמים דרך המחצלת, כתב שם שזה לא גורם שאינה נחשבת נסר, אלא היא כנסר שיש בה נקבים שפסול לסיכוך [ראה מה שכתבנו להלן (ס"ק מוה)]. ולמעשה נקבים (אשרי האיש ח"ג פ"ה אות י), שהאופן שמותר לסכך במחצלת זו הוא על ידי שיחתוך אותה, וכל חתיכה תהיה רחבה פחות מארבעה טפחים, וטוב יותר שתהיה רחבה פחות משלשה טפחים.

עוד כתב (קובץ תשובות שם), שאם החוטים שמחברים את חתיכת העץ עשויים ממין הפסול לסיכוך, נחשב כמעמיד את הסכך בדבר המקבל טומאה, שאין לעשות כן לכתחילה, כמבואר במשנ"ב להלן (ס"ק כב).

מאידך, בשו"ת שבת הלוי (ח"ו סי' עד, ח"ז סי' צד) כתב שאין להחמיר במחצלת מנסרים דקים, כיון שאין הדרך לעשות מהם תקרה, מחמת שהנסרים מתקבלים, ולפיכך אינם דומים לנסר אחד רחב, וכן כתב הגרי"ש איערבך (ספר הסוכה פסקים והערות אות ז) שמותר לסכך במחצלת זו, כיון שהעצים דקים ורכים מאד ואינם דומים לתקרה. והוסיף בשו"ת שבת הלוי (ח"ו שם), שאין חשש 'מעמיד' מחמת החוטים, כיון שהנסרים עומדים ברוח אף בלא החוטים, אלא שיש להקפיד שיהיו במחצלת מעט מאד חוטים, כדי שיהיה ברוך שאינם בכלל 'מעמיד' כלל. והוסיף (קובץ מבית לוי ח"ד עמ' כג), שבמקום שהרווחות מצויות, יש להניח קרש על גבי המחצלת כדי שתעמוד על גבי הסוכה בלא עזרת החוטים [וראה מה שכתבנו להלן (ס"ק כב)]. ומ"מ למעשה כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"ז שם), שאינו רוצה להכשיר לסכך במחצלת זו, מחמת שלא נהגו לסכך כן, ויש חשש שמא יבואו לסכך במחצלת דומה לזו שלא תודעה כשרה לסיכוך.

# הלכות סבה סימן תרכמ

פ"ט באר הגולה

י שם בנראה  
כ בצינור ללעל ענין  
כ בל תשובה תרומבין

ראויה לשכיבה, (טו) אם היא קטנה, (טז) סתמא \* עומדת לשכיבה ומקבלת טמאה ואין מסככין בה, אלא-אם-כן עשאה (ז) לסכוף, הגה (יז) דהינו שרוב בני אותה העיר עושין אותה לסכוף (הרא"ש פ"ק דסוכה), ואם היא גדולה, סתמא עומדת לסכוף ומסככין בה, (יח) אלא-אם-כן עשאה לשכיבה (דהינו (ו) שפנה המקום לשכב עליה). ויהי מלי שאין לה שפה, אבל אם יש לה שפה (יט) בענין שראויה לקבל, (כ) אפלו אם נטל שפתה אין מסככין בה: הגה במקום שפנה לקבץ מחצלאות (ו) בגגין קצין תקרה, (כא) אין מסככין בהם (כל ב:): ז (כב) ליש להסתפק אם מתר להניח

## באר היטב

מסתמין בנגעים אם נדק ונפץ אין מסככין בהם, ב"ח. ועמ"א: (ה) לסכוף. אפלו עבד לה שפה, קרובי, מ"א: (ו) שפנה.

## משנה ברורה

שאנה ראויה קל-קץ, וכן הוא בהר"א בשור: (טו) אם היא קטנה. והינו (כז) כדי שכיבה: (טז) סתמא עומדת לשכיבה ומקבלת טמאה וכו'. פרוש, דכיון דסתמא לשכיבה, היא ראויה לקבל טמאה לכשישכב בה הזב, וכיון שפון, אף מעתה אינה ראויה לסכוף, שכל הראוי לקבל טמאה אין מסככין בו, וכנ"ל: (יז) דהינו שרוב וכו'. הגה (כח) אם עשאה בפרוש לסכוף, מהני אפלו במקום שאין מנהג מברך בעיר קנה, ולא אתי הרמ"א להאפיקי (כו) רק מהפוף, דאם המנהג בעיר לשכיבה לא מהני במה שהוא עושה לסכוף או שקנהא בפרוש לסכוף, (כט) דמי יודע דבר זה, ואתו כלי עלמא לסוכי בהו. ופעמים שדבר זה מהני (כס) גם להקל, דהינו אם עשאה סתמא, או שאינו יודע לן אם עשאה לסכוף או לשכיבה, ורוב בני העיר עושין אותה לסכוף, תלין שגם הוא עשה לסכוף: (יח) אלא-אם-כן עשאה לשכיבה דהינו וכו'. אין רוצה לומר להאפיקי אם היה המנהג לסכוף גם זה מהפשה דיהי שחשב לשכיבה לא מהני מידי ומתר לסכוף, דנה אינו, (כט) דכיון שחשב לשכיבה הרי נודה לה תורת טמאה ואסור לסכוף, אלא אתי לאשמעינן דלאו דוקא אם עשאה לשכיבה, (ל) אלא דהוא הדין אם מנהג המקום לשכיבה, הוי (לא) כאלו עשאה בעצמו לשכיבה.<sup>96</sup> ואם אינו יודע מנהג

זכרף [פמ"ג]: \* עומדת לשכיבה. עין במגן אברהם בדקמות הללו סתם מחצלת והינו בין גדולה ובין קטנה לשכיבה, ולפי זה אפלו עשאה בפרוש לסכוף, מכל מקום סתמין מדרבנן נשתעם שפסק הרא"ש דמי יודע אם נעשו לשם סוף, ואסורין מפני מראית עיניו. וחדשים מקרוב באו, שהתחילו במדינותינו לסכוף במחצלות של זרבה אשר לא שער אבותינו, ואותם מחצלות מסתמא הם עומדים לשכב ולישב עליהם בעגלות ואם-כן יש בהם פסול מפני מראית העין אפלו עשאה לשם סוף, ולכן כל שומר נפשו ירחק מהן, ובפרט אם אותן מחצלאות כבר נשתמשו בהם בעגלה אפלו לא לשכיבה וישיבה רק לקבל, פסולים מראיתנו וכו', עד כאן לשון הבכור יעקב. אמנם בספר בית מאיר קמב, שבעיר גס-כן מצא ענין הנהג שמשככים בענין ערבות גדולים קורין אותן בלעדי קצרי"ב, ואותן הקצרי"ב באמת רב התקנה הגדולתם והינו להניח תוך העגלות, ואלו, אף אותן שמשככין בהם, היו גס-כן בסתם באופן שנהי שף לומר עגלות סתמיהו להניחם תוך העגלות וכו', ואם-כן לדעת הרא"ש לא יועיל אפלו אם העשיה היה בפרוש לשם סוף. אמנם רואה אני שאלו הקצרי"ב, שאין להם שום בית-קבול אלא פשוטים, אינם נעשים קלל באופן זה להניחם תוך העגלות, דהנעשים לעגלות יש להם תוף ונעשויים עם שולים ואחרים, ואלו שאינם אלא צד אחת פשוט, אף אלו היו נעשים להציגם מן הצד תוף עגלות אינם אלא למחצה להפסיק שלא יפל דבר מן צד העגלה, שאינם מקבלים שום טמאה וכו', ובפרט שהם גדולים, מה שאין דרכם בכל להניחם תוך עגלות, ומכל-שכן שנתקנו בפרוש אצל האסן לסכוף בהם, דכשרים בלי שום מגומגום, עד כאן לשונו.

המקום, לכלי עלמא (לג) מתר לסכוף בה כל זמן שלא ידעין שעשאה לשכיבה. (יד) בבבא קמא (לג) הללו כל (לד) מחצלת עשויות לשכיבה, (לה) ואם-כן אפלו הוא עשאה לסכוף גס-כן אין מסככין בהם<sup>100</sup>: (טז) בענין שראויה לקבל. רוצה לומר, כיון שראויה לקבל, הרי יש עליה שם של ומקבלת טמאה ואין מסככין בה. (לז) והני מלי בפתמא, זו אמרינן דכיון שיש לה שפה מוכח דנעשית לקבלה וממילא מקבלת טמאה, אבל אם דעתו בהדיא לסכוף, אף-על-פי שיש לה שפה אינה מקבלת טמאה, וקביל זה אינו חשיב כליהם כיון שאינה עשויה לקבלה. (לח) ויש מאחרונים שסוכרין, דכיון שיש לה שפה, בכל גוני מקבלת טמאה ואין מסככין בה: (כ) אפלו אם נטל שפתה. דומיא דכל שכרי-כלים שאין מסככין בהם מדרבנן, וכנ"ל בסעיף ב: (כא) אין מסככין בהן. רוצה לומר, אפלו נעשו לסכוף שאין מקבלין טמאה, ונזהר שמה ישב תחת תקרת הבית שעשוי ממחצלאות, ומחצלאות של תקרת הבית פסולין מן התורה, שלא הקבעו שם לשם צל אלא לשם דיה: ז (כב) ליש להסתפק אם מתר וכו'. יש מאחרונים (לג) שמפרשי דהספק הוא אם מתר לסכוף בסלמות ומיני שהסלם הוא רחב ארבעה פסחים, דסכף פסול אינו פוסל באמצע פחות מארבעה פסחים<sup>102</sup>, דקלמין בסין תרלב, ומקום הספק הוא מפני שהוא פשוטי כלי-עץ, שאינו מקבל טמאה אפלו מדרבנן, ויש צד לאסור: כיון דיש נקבים בכרכי הסלם שהשליכות תקועות בהם, דמי לבית-קבול<sup>103</sup>. (לד) ויש מאחרונים שמפרשי דמיני בסלם שאינו רחב, דאי היה רחב (מ) בודאי יש לנו להחמיר, דמי לבית-קבול ואין לסכוף בו, אלא מקום הספק הוא, דהלא על-פל-פנים בכלל מצידי הוא, ואפשר דיש לנו להחמיר שלא להצמיד בדבר המקבל טמאה<sup>104</sup> שמה כבוד לסכוף<sup>105</sup>, ואף-על-גב שמשעמידין הסכף על כותל אגנים, משום דלא שכיח שיסכף בהם<sup>106</sup>; וכן העתיקו (מח) כמה מאחרונים לדין, דלכתחלה יש להזהר שלא להצמיד הסכף בדבר המקבל טמאה, אכן בדיעבד<sup>107</sup> או שאין לו שאר דברים, קמא לן דמתר להצמיד הסכף בדבר המקבל טמאה<sup>108</sup>, פדמוכה בסוף סימן תרל:

## שער הציון

(כז) ר"ן, והינו שהיא כקומת איש ומעט יותר, אבל יותר מזה מקרי גדולה (בכור יעקב): (כח) חמ"ד-משה: (ס) ובא הרמ"א להעתיק בנה דעת הרא"ש, ולאפיקן מדעת רבנו ישעיה הובא בקרא"ש והטור (בגדי ישע): (כז) הרא"ש: (כח) חמ"ד-משה ושי"א: (כט) שם, וכן פתח הגאון רבי עקיבא (איתר) בחדושי: (ל) ויותר מזה, דאפלו אם עשאה בהדיא לסכוף גס-כן לא מהני, דמי יודע שעשאה לסכוף נשם ברא"ש ושי"א לשיטתו: (לא) עין בחדושי רבי עקיבא איתר ששאר בקישי, ולדברינו מליב: (לב) מגן אברהם. וזה דוקא בקנה מן האסן שעשאה סתם, אבל בקנה מחצלת שכבר נשתמשו בה, פסולין לסכוף אפלו במקום שאין מנהג ידוע, דספק דאורזות הוא, שמה נשתמשו בהן לשכיבה<sup>111</sup> (בכור יעקב): (לג) מגן אברהם בשם מעגלי-צדק, ומצאתי דבריהם בעשור: (לד) אפלו גדולות ונארו"י ולבושי-שדר וכן משמע בעיטור: (לה) פרי-מגדים ושי"א, והינו מדרבנן, דמי ידע שעשאה לסכוף ואתי כלי עלמא לסוכי בהו, וכמו שפכת הרא"ש. ועין בבאר הלכה אודות מה שנתנו כליהם באיזה מקומות לסכוף בענפי ערבות קלועים: (לו) מגן אברהם בשם רדב"ז בחלק ד בסימן צו, מן צדו לומר, ותעתיקוהו לדין גם הנקנסת הגדולה והעלית-שבת: (לז) לביש, והוא באליה וכה: (לח) ט"ז בסעיף קטן ט מ"ד ומגן אברהם במרחץ הראשון. ובסעיף קטן י ארץ השי"ו, דאפלו אם נימא דבעלמא מעמיד מטר, הוא יש לחש שמה כבוד להרבות בסלמות לסכוף בהם: (לט) מגן אברהם: (מ) ומה דהקל בתרומת-הדשן מרי בשלם שנתקב מעבר לעבר, ואם-כן אינו בית-קבול, או שהשליכות מקוע על-גבי ירכותיו. ועין בבאר הגר"א שהוכיח דסלם קנה שאין בו נקבים אינו טמא אפלו מדרבנן: (מא) מגן אברהם במסקנתו ונארו"י ורדב"ז שתיים ונארו"י ובגדי-ישע: